

آیات قرآن کریم انسان ها را به تفکر درباره ی چه چیزهایی دعوت می کند؟
به تفکر درباره ی آفرینش جهان ، حرکت ستارگان و سیارات ، زندگی جانوران و گیاهان و نظایر آن.

درس ۱۰

چه عواملی موجب گسترش علوم و فنون در دوره ی اسلامی شد؟

پیامبر گرامی اسلام (ص) درباره ی کسب علم چه فرمودند؟
به دنبال کسب علم باشید حتی اگر در چین باشد.

آموزه های دین اسلام
دو تن از امامان را که کلاس درس داشتند و شاگردان زیادی در کلاس های درس آنها حاضر می شدند نام ببرید.
امام محمد باقر (ع) ، امام جعفر صادق (ع)

مهم ترین علت پیشرفت علمی مسلمانان، تعالیم دین اسلام بود. آیات قرآن کریم انسان ها را به تفکر درباره ی آفرینش جهان، حرکت ستارگان و سیارات، زندگی جانوران و گیاهان و نظایر آن، دعوت می کند. پیامبر گرامی اسلام (ص) فرمودند: به دنبال کسب علم باشید؛ حتی اگر در چین باشد. امامان، عالمان بزرگی بودند و مردم برای یافتن پاسخ های علمی نزد آنها می رفتند. امام محمد باقر (ع) و امام جعفر صادق (ع) کلاس های درس داشتند و شاگردان زیادی در کلاس های آنها حاضر می شدند. مسلمانان با توجه به جهت در آسمان مسیر خودشان را در دریا پیدا می کردند.
ستاره ی قطبی

نیازهای جدید جوامع مسلمان

مسلمانان برای کارهایی چون تعیین جهت قبله (جهت رو به خانه ی کعبه) پی بردن به ساعت طلوع و غروب خورشید و تقویم و برای انجام دادن عبادت ها، کشتیرانی در دریا و نظایر آن به علم ریاضیات و ستاره شناسی نیاز داشتند. آنها با اسطرلاب، موقعیت ستاره ها را مطالعه می کردند. مسلمانان در ساختن و هدایت کشتی ها مهارت داشتند و با توجه به جهت ستاره ی قطبی در آسمان، مسیر خودشان را در دریا پیدا می کردند.

مسلمانان برای انجام چه کارهایی به علم ریاضیات و ستاره شناسی نیاز داشتند؟
تعیین جهت قبله ، پی بردن به ساعت طلوع و غروب خورشید و تقویم و برای انجام دادن عبادت ها ، کشتیرانی در دریا و نظایر آن.

مسلمانان با موقعیت ستاره ها را مطالعه می کردند.
اسطرلاب

مسلمانان در کدام یک از فنون دریانوردی مهارت داشتند؟

در ساختن و هدایت کشتی ها مهارت داشتند و با توجه به جهت ستاره ی قطبی در آسمان مسیر خودشان را در دریا پیدا می کردند.

اسطرلاب

چگونه آثار علمی ملت‌هایی چون ایران و یونان در اختیار مسلمانان قرار گرفت؟

مسلمانان پس از فتح سرزمین‌هایی چون ایران و یونان آثار علمی آنها را از زبان فارسی (پهلوی) و یونانی به زبان عربی ترجمه کردند تا از آنها استفاده کنند.

ترجمه

وقتی مسلمانان، سرزمین‌های پهناور آن روز را فتح کردند، علوم و فنون این سرزمین‌ها در اختیار آنها قرار گرفت.

آنها آثار علمی ملت‌های دیگر چون ایران و یونان را از زبان فارسی (پهلوی) و یونانی به زبان عربی ترجمه کردند تا از آنها استفاده کنند.

در آن دوره حتی مراکزی برای ترجمه‌ی کتاب‌ها به وجود آمده بود.

فرمانروایان چگونه از دانشمندان و هنرمندان حمایت می‌کردند؟
خودشان برای ایجاد کتابخانه، مدارس و مراکز علمی پیشقدم می‌شدند.

حمایت فرمانروایان از دانشمندان

بعضی از فرمانروایان از دانشمندان و هنرمندان حمایت می‌کردند و خودشان برای ایجاد کتابخانه، مدارس و مراکز

علمی پیشقدم می‌شدند.

تجارت و بازرگانی

بازرگانان در سراسر سرزمین‌های اسلامی، کالاها را از جایی به جای دیگر حمل می‌کردند.

تجارت و بازرگانی هم از طریق راه‌های خشکی و هم راه‌های دریایی رونق داشت. در این سفرها و آمد و رفت‌ها، علوم و فنون نیز از جایی به جای دیگر منتقل می‌شد.

کاغذسازی

مسلمانان فن کاغذسازی را از آموخته بودند.

چینی‌ها

مسلمانان فن کاغذسازی را از چینی‌ها آموخته بودند و آن را گسترش دادند و کامل کردند. در آن دوره، صدها مغازه‌ی کتاب‌فروشی در شهرهایی چون بغداد، نیشابور، بخارا و ... وجود داشت.

مراکز علمی جهان اسلام

دانشگاه و کتابخانه

یکی از مهم ترین مراکز علمی آن دوره، دانشگاه جندی شاپور بود. دانشگاه جندی شاپور در اهواز در زمان ساسانیان تأسیس شده بود اما تا سیصد سال بعد از ورود اسلام به ایران به کار خود ادامه داد. در بسیاری از شهرهای اسلامی، کتابخانه های بزرگی وجود داشت؛ برای مثال سامانیان در بخارا کتابخانه ی عظیمی داشتند که ابن سینا سال ها در آنجا مشغول تحقیق و مطالعه بود.

نظامیه ها چگونه مدارس بودند؟

مدارسی بودند که عده ی زیادی از افراد در آنها علم می آموختند و همان جا زندگی می کردند و حکومت خرج تحصیل و زندگی آنها را می داد.

نظامیه

نظامیه ها مدارسی بودند که عده ی زیادی از افراد در آنها علم می آموختند و همان جا زندگی می کردند و حکومت، خرج تحصیل و زندگی آنها را می داد.

یکی از وزیران معروف ایرانی به نام خواجه نظام الملک، این نوع مدرسه را تأسیس کرده بود. نظامیه های نیشابور و بغداد معروف بودند. دانشگاه های امروز جهان تقلیدی از مدارس نظامیه است.

دو نظامیه ی معروف در دوره ی اسلامی را نام ببرید.
نیشابور و بغداد

رصدخانه

رصدخانه ها محلّ تحقیق درباره ی ستارگان بودند. شهرهایی چون بغداد، اصفهان، مراغه و ری رصدخانه داشتند.

رصد خانه ها چگونه جایی بودند؟
رصدخانه ها محلّ تحقیق درباره ی ستارگان بودند.

بیمارستان

در دوره ی اسلامی در کدام شهرها رصدخانه وجود داشت؟
بغداد، اصفهان، مراغه و ری

نخستین بیمارستانی که از آن اطلاعی در دست است، بیمارستان و مدرسه ی پزشکی دانشگاه جندی شاپور است. معروف ترین بیمارستان دوره ی اسلامی، بیمارستانی بود که عضدالدوله دیلمی در بغداد بنا کرده بود که داروخانه ای

نیز داشت.

نخستین بیمارستان و مدرسه ی پزشکی است.
جندی شاپور

علت و معلول

علت یعنی چرا یک چیز اتفاق می‌افتد؟
معلول یعنی نتیجه‌ای که در اثر آن علت‌ها به وجود آمده است.

درس را بخوانید و علت‌های پیشرفت‌های مسلمانان را به‌طور خلاصه بنویسید.

